

Onderzoek naar het voorkomen van noordse woelmuis en waterspitsmuis bij Spaarndam 2015

D.L. Bekker

25 maart 2015

Rapport van het Bureau van de Zoogdierverseniging
In opdracht van H.I.P - Heijmans Integrale Projecten

Onderzoek naar het voorkomen van noordse woelmuis en waterspitsmuis bij Spaarndam 2015

Rapport nr.:	2015.06
Datum uitgave:	25 maart 2015
Auteur:	DL. Bekker
Illustraties:	D.L. Bekker
Kwaliteitscontrole:	M. la Haye
Productie:	Steunstichting VZZ, in rapport vermeld als Bureau van de Zoogdierverseniging Bezoekadres: Toernooiveld 1 6525 ED Nijmegen Postadres: Postbus 6531 6503 GA Nijmegen Tel.: 024 7410500 secretariaat@zoogdierverseniging.nl www.zoogdierverseniging.nl
Gegevens opdrachtgever:	H.I.P - Heijmans Integrale Projecten Postbus 359 3900 AJ Veenendaal
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. A. van Acker

Dit rapport kan geciteerd worden als:

Bekker, D.L., 2015. Onderzoek naar het voorkomen van noordse woelmuis en waterspitsmuis bij Spaarndam 2015. Rapport 2015.06. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.

De Stichting VZZ, onderdeel van de Zoogdierverseniging, is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van de Zoogdierverseniging; opdrachtgever vrijwaart de Stichting VZZ voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en de Zoogdierverseniging, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	3
1 INLEIDING.....	5
2 MATERIALEN EN METHODEN	7
3 RESULTATEN	7
4 CONCLUSIES	11

SAMENVATTING

In het gebied van Spaarnwoude staat de plaatsing van een aantal nieuwe hoogspanningsmasten gepland. Aan de rand van een waterpartij ten noordoosten van Spaarndam komt één van deze nieuwe masten in een gebied waar in het recente verleden noordse woelmuizen zijn aangetroffen. Tevens is op deze locatie het voorkomen van waterspitsmuis niet uit te sluiten.

H.I.P - Heijmans Integrale Projecten heeft het Bureau van de Zoogdierverseniging gevraagd te onderzoeken of er noordse woelmuizen of waterspitsmuizen aanwezig zijn op de locatie waar een nieuwe mast (ML20) wordt geplaatst en op de locatie van een te verwijderen mast net ten zuidwesten hiervan.

Het onderzoek heeft op de locatie van ML20 geen muizenvangsten opgeleverd, terwijl op de locatie van de te verwijderen mast alleen veldmuis werd aangetroffen.

Er zijn dus geen beschermde muizensoorten (noordse woelmuis en/of waterspitsmuis) aangetroffen, waardoor er geen ontheffing voor de werkzaamheden hoeft te worden aangevraagd. Schadelijk effecten zijn uit te sluiten.

Opdrachtgever heeft tevens gevraagd te onderzoeken of op de beide mastlocaties Stomp kweldergras of Zilte schijnspurrie aanwezig was. Beide soorten zijn niet aangetroffen, wat gezien het aanwezige biotoop ook te verwachten was.

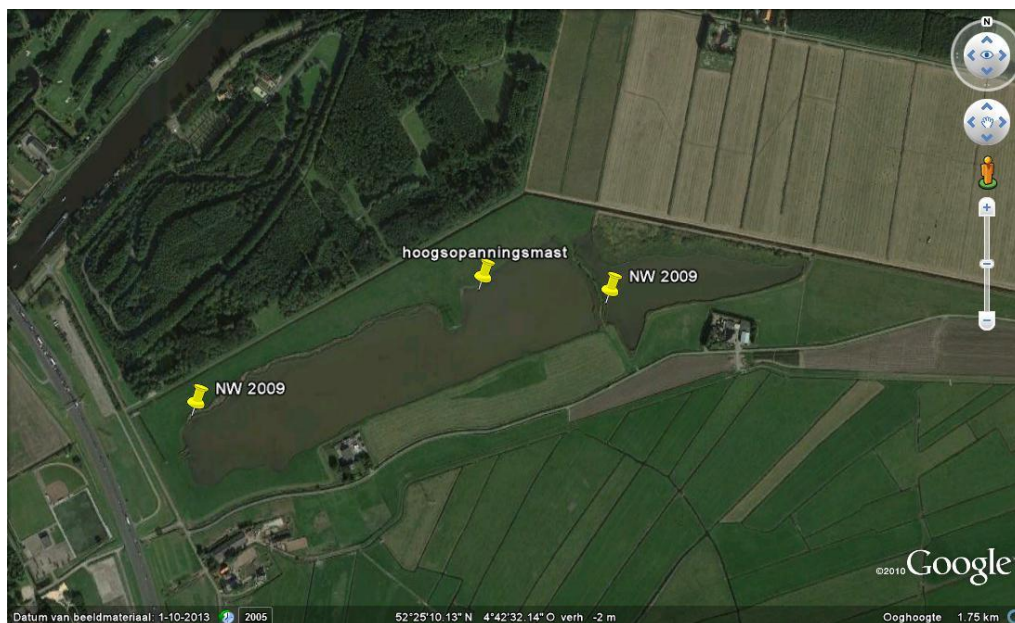

Noordse woelmuis & waterspitsmuis bij Spaarndam 2015

1 INLEIDING

H.I.P - Heijmans Integrale Projecten heeft het Bureau van de Zoogdierverseniging gevraagd onderzoek te doen naar het voorkomen van noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) op twee locaties aan de rand van een waterpartij ten noordoosten van Spaarndam. Op één van deze locaties wordt een nieuwe hoogspanningsmast (ML20) geplaatst, terwijl net ten zuidwesten hiervan de bestaande mast wordt verwijderd. In 2009 zijn, tijdens een onderzoek gericht op het voorkomen van noordse woelmuis, zowel ten westen als ten oosten van de mastlocaties verschillende exemplaren van de soort gevangen (figuur 1).

Doel van dit onderzoek was het wel of niet voorkomen van noordse woelmuis en/of waterspitsmuis vast te stellen, op grond waarvan wel of geen ontheffing voor de werkzaamheden zou moeten worden aangevraagd.

Figuur 1. Ligging van de nieuw te plaatsen hoogspanningsmast en de twee locaties waar in 2009 noordse woelmuizen zijn aangetroffen.

In de periode 13 t/m 19 maart 2015 zijn de twee mastlocaties bevangen op het voorkomen van noordse woelmuis en waterspitsmuis.

Tevens is gevraagd te controleren of op de beide mastlocaties mogelijk Stomp kweldergras (*Puccinellia distans*) of Zilte schijnspurrie (*Spergularia salina*) aanwezig was.

2 MATERIALEN EN METHODEN

Het onderzoek naar het voorkomen van noordse woelmuis en waterspitsmuis op de beide mastlocaties vond plaats in maart 2015. De optimale periode om muizen te vangen is in het najaar (wanneer de populatiedichtheden van muizen het grootst zijn, waardoor de kans om een soort ook daadwerkelijk te vangen maximaal is), maar de inzet van vallen was nu dermate dat er geen twijfel was de (eventueel) aanwezige muizensoorten aan te tonen.

Inloopvallen

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van inloopvallen van het type Longworth. Hiermee worden kleine zoogdieren levend gevangen, zodat ze na onderzoek weer in vrijheid kunnen worden gesteld.

Het verblijfsgedeelte van de vallen wordt tijdens het vangen gevuld met droog hooi en voer (een graanmengsel, wortel en meelwormen). Het voer heeft een tweeledige functie: enerzijds dient het als lokvoer, anderzijds dient het om de omstandigheden (en overlevingskansen) voor de gevangen (spits)muizen zoveel mogelijk te optimaliseren. Bij een standaard vangsessie wordt gedurende 2 nachten gevangen (4 controles). Voor de waterspitsmuis echter, als moeilijk te vangen soort, wordt bij onderzoek naar het voorkomen van de soort gedurende 3 nachten gevangen (6 controles). Deze extra vangnacht is noodzakelijk om de aan- dan wel afwezigheid van waterspitsmuizen voldoende betrouwbaar aan te kunnen tonen.

Elk van de twee mastlocaties is bevangen met 20 vallen, welke gelijkelijk waren verdeeld over het te onderzoeken oppervlak. De twee beperkte oppervlakten lagen binnen onderstaande xy-coördinaten, waarbij 'A' de locatie is van de te plaatsen mast (ML20) en 'B' de locatie van de te verwijderen mast.

	x_coord	y_coord
A1	108803	492719
A2	108797	492745
A3	108759	492743
A4	108768	492693

	x_coord	y_coord
B1	108717	492603
B2	108717	492603
B3	108736	492612
B4	108727	492617

Voordat begonnen werd met vangen hebben de vallen eerst drie nachten in het veld gestaan met geblokkeerd vangmechanisme, zodat de muizen aan de aanwezigheid van de vallen konden wennen (prebaiten). Daarna zijn de vallen op scherp gezet en vervolgens zes keer gecontroleerd: drie maal 's ochtends en drie maal 's avonds, met tussenpozen van ongeveer 12 uur.

Gevangen muizen kunnen worden gemerkt door wat haren op de onderrug weg te knippen; hierdoor zijn hervangsten te onderscheiden van niet eerder gevangen exemplaren.

Bij dit onderzoek zijn de vallen uitgezet op vrijdag 13 maart, op scherp gezet op de morgen van maandag 16 maart en uit het veld gehaald na de laatste (6^e) controle in de ochtend van donderdag 19 maart 2015.

3 RESULTATEN

Locatie A: nieuwe mastlocatie (ML20)

Op deze locatie, waar nauwelijks muizenactiviteit in de vorm van muizengaatjes werd waargenomen, is geen enkele vangst gedaan.

Locatie B: locatie van de te verwijderen mast ten ZW van ML20

Op deze locatie werd redelijke muizenactiviteit in de vorm van muizengaatjes waargenomen (figuur 2). Deze activiteit kon duiden op de aanwezigheid van veldmuizen of van noordse woelmuizen. Deze laatste soort zoekt in de winterperiode vaak de iets hoger gelegen gebiedsdelen op.

Figuur 2. Muzienactiviteit binnen de invloedssfeer van locatie B (de te verwijderen hoogspanningsmast).

Tijdens de hele vangsessie werden op locatie B slechts twee maal een veldmuis gevangen. Deze vangsten werden gedaan tijdens de 5^e en 6^e controle, waarbij het twee maal om dezelfde vrouwelijke veldmuis ging.

datum	controle	dagdeel	soort	aantal	sexe	her
16-3-2015	1	avond	---	---		
17-3-2015	2	ochtend	---	---		
17-3-2015	3	avond	---	---		
18-3-2015	4	ochtend	---	---		
18-3-2015	5	avond	veldmuis	1	vrouw	nieuw
19-3-2015	6	ochtend	veldmuis	1	vrouw	her

4 CONCLUSIES

Het onderzoek heeft op de locatie van ML20 geen muizenvangsten opgeleverd, terwijl op de locatie van de te verwijderen mast alleen veldmuis werd aangetroffen.

Er zijn tijdens dit onderzoek op beide mastlocaties dus geen beschermde muizensoorten (noordse woelmuis en/of waterspitsmuis) aangetroffen, waardoor er geen ontheffing voor de werkzaamheden hoeft te worden aangevraagd. Schadelijk effecten zijn uit te sluiten.

De plantensoorten Stomp kweldergras en Zilte schijnspurrie zijn niet binnen de invloedssfeer van de twee mastlocaties aangetroffen, waardoor er ook wat deze soorten betreft geen ontheffing voor de werkzaamheden hoeft te worden aangevraagd.